

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук
Навчальний рік 2024-2025

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Медична субкультура»
(назва освітнього компоненту)

Вибірковий освітній компотнент

Форма здобуття освіти очна

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 228 «Педіатрія»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____

Освітньо-професійна програма другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс 4

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
суспільних наук

Протокол від
“30” серпня 2021 року № 7

Завідувач кафедри

(підпис) Робак І.Ю.
(ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем загальної та
передфахової підготовки

Протокол від
“31” серпня 2021 року № 1

Голова

(підпис) Вовк О.Ю.
(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Троценко Олексій Володимирович, старший викладач
(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

Троценко Олексій Володимирович, старший викладач

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше.

Історія, культурологія

Контактний телефон 0999474589

Корпоративна пошта викладача ov.trotsenko@knmu.edu.ua

Консультації

Відповідно до графіка, розміщеного на інформаційному стенді кафедри

Локація

пр. Науки, 4, м. Харків, Харківський національний медичний університет,
Головний корпус, 3 поверх, кафедра суспільних наук

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Медична субкультура» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Педіатрія»

Опис навчальної дисципліни (анотація) Обсяг навчальної дисципліни складає 90 годин, 3 кредити. На практичні заняття передбачено - 20 годин, на самостійну роботу студентів – 70 годин, лекційних занять не передбачено. Матеріал структурований у 4 теми.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Медична субкультура» є вивчення специфіки медичної діяльності і особливості медичного пізнання, стиль мислення медика, його особисту культуру, атрибутику, звичаї і традиції. Саме поняття «здоров'я» сьогодні сприймається як поняття не лише біомедичне, але й соціокультурне. У медичних дослідженнях ученого та діяльності лікаря-практика все більшу роль відіграють ціннісні орієнтації. Професійна група медичних працівників становить значну самобутню спільноту, відносно закриту, що відрізняється від інших професійних груп низкою особливостей, має власну етику, норми поведінки та моралі, уявлення про професіоналізм та особу професіонала, світоглядні уявлення, які знайшли відображення в певних ритуалах, фольклорі та ін. Курс орієнтований на допомогу студентам у полегшенні процесу соціалізації в сучасному професійному медичному середовищі України та світу.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Медична субкультура» належить до предметів, що мають дуже широкий спектр міжпредметних зв'язків, оскільки знаходиться на перетині таких сфер діяльності, як медицина, психологія, історія, мистецтво та ін.

Пререквізити Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння предметів, які дають базові уявлення про освіту: «Історія і культура України», «Філософія»; курсів за вибором: «Культурологія», «Медичне краєзнавство», «Медицина та художня культура», «Етика», «Релігієзнавство».

Постреквізити «Медична субкультура» предметно інтегрується з дисциплінами, які забезпечують подальшу підготовку студентів-медиків: «Соціальна медицина, організація охорони здоров'я», «Професійні хвороби», «Психіатрія», «Медицина і політика», «Медичний Харків в персоналіях», які студенти вивчають на 5-6 курсах та ін.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є сформувати у студентів старших курсів знання, необхідні для успішної соціалізації в спільноті професійних медиків.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є забезпечити набуття студентами компетентностей, визначених згідно з вимогами стандарту.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей:

інтегральні:

датність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

загальні:

ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим

ЗК2 – Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

ЗК3 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК4 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК5 – Здатність приймати обґрунтоване рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії

ЗК6 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою

ЗК7 – Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК8 – Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків

ЗК9 – Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК10 – Прагнення до збереження навколишнього середовища

спеціальні (фахові, предметні):

ФК1 – Навички опитування

ФК5 – Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань

ФК13 – Здатність до проведення експертизи працездатності

ФК14 – Здатність до ведення медичної документації

ФК17 – Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, проведення заходів щодо забезпечення якості та безпеки медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів

ФК18 – Здатність до проведення заходів щодо організації та інтеграції

надання медичної допомоги населенню, та проведення маркетингу медичних послуг

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН 1 - здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді

ПРН 4 - збір інформації про пацієнта

ПРН 5 - оцінювання результатів опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень

ПРН 20 – здатність застосовувати набуті знання щодо існуючої системи охорони здоров'я для оптимізації власної професійної діяльності та участі у вирішенні практичних завдань галузі

ПРН 21 – сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **соціальний навичок (Soft skills):** навички комунікації, лідерство, відповідальність, вміння працювати в критичних умовах, залагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, самостійно приймати рішення, критично мислити.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПІ	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	-
Кількість кредитів – 3	Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я»	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 228 «Педіатрія»	Рік підготовки (курс):	
		4-й	-й
		Семестр	
		7-й	-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 20 самостійної роботи студента – 70	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції	
		- год.	год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	- год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		70 год.	- год.
Індивідуальні завдання: -			
год.			
Вид підсумковою контролю: залік			

2.1 Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

Не передбачено

2.2.2 Семінарські заняття

Не передбачено

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Сутність та особливості медичної субкультури в контексті	4	розповідь-пояснення, бесіда, презентація,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове

	професійної субкультури.			опитування; взаємоконтроль; самоконтроль;
2.	Структура і функції медичної субкультури.	6	ілюстрація, демонстрація, метод «Мозковий штурм», вебінар,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль;
3.	Медичний фольклор. Медична субкультура в контексті проблематики «антропології міста».	6	відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра,	творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; виступ на задану тему;
4.	Медична субкультура в умовах соціальних трансформацій в Україні.	4	моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, метод проєктів, дебати,	творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; виступ на задану тему;
	Всього годин	20		

2.2.4. Лабораторні заняття

Не передбачено

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Сутність та особливості медичної субкультури в контексті професійної субкультури.	15	презентація, відеороліки, відеофільми	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; взаємоконтроль; самоконтроль;

2.	Структура і функції медичної субкультури.	20	ілюстрація, демонстрація, метод «Мозковий штурм», вебінар,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль;
3.	Медичний фольклор. Медична субкультура в контексті проблематики «антропології міста».	20	кейс-метод, метод проєктів	творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; виступ на задану тему;
4.	Медична субкультура в умовах соціальних трансформацій в Україні.	15	кейс-метод, метод проєктів	творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; виступ на задану тему;
	Всього годин	70		

Методи навчання: розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, метод проєктів, дебати, метод «Мозковий штурм», вебінар, спаринг-партнерство (навчання в парах), коучинг (тренінг), віртуальна консультація, віртуальний тьюторіал, брифінг, інтерв'ю.

Методи контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему.

Підсумковий контроль: залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ» (таблиця 2).

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

(для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Технологія оцінювання дисципліни (табл. 6 з «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності...»).

Таблиця 6

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою та чотирибальною (національною) шкалою

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою	Оцінка за двобальною шкалою
180–200	Відмінно	Зараховано
160–179	Добре	
150–159	Добре	
130–149	Задовільно	
120–129	Задовільно	
Менше 120	Незадовільно	Не зараховано

3.2. Питання до заліку:

1. Розкрийте сутність медичної субкультури як підсистеми професійної субкультури.
2. Покажіть співвіднесення «ідеального» та «реального» в професійній культурі лікарів.
3. Визначте характерні особливості термінальних і інструментальних цінностей.
4. Охарактеризуйте специфіку медичної діяльності, її характер, об'єкт і предмет, цілі та завдання.
5. Розкрийте фактори, які здійснюють вплив професії на особистість лікаря.
6. Покажіть позитивні і негативні риси колегіальності і корпоративного характеру медичної сфери.
7. Охарактеризуйте символічну атрибутику медичної сфери.
8. Порівняйте стереотипи мислення і поведінки лікарів та представників інших професій.
9. Визначте характерні риси організаційної культури лікарів та їх професійних відносин.
10. Розкрийте індивідуальний та груповий рівні медичної субкультури.
11. Охарактеризуйте культуру клінічного мислення як особливу логіку лікарського, етичного та біоетичного мислення.
12. Проаналізуйте професіоналізм лікаря як рівень досконалості його професійної діяльності, зокрема, якісних характеристик і результативності.
13. Розкрийте зміст головних функцій медичної субкультури.
14. Охарактеризуйте систему специфічних цінностей і смислів лікарської діяльності як атрибут медичної субкультури.
15. Визначте можливі шляхи формування і підтримання позитивного образу лікаря.
16. Наведіть характерні особливості професійного лікарського ідеалу.
17. Охарактеризуйте символічний світ лікарні в контексті досліджень міського культурного простору.
18. Визначте особливості професійної ініціації лікарів.
19. Проведіть аналіз жанрів медичного фольклору.
20. Наведіть приклади професійних повір'їв та прикмет в медичному середовищі.
21. Поясніть особливості лікарського гумору.
22. Проаналізуйте особливості релігійних вірувань і містицизму у лікарській діяльності.
23. Охарактеризуйте систему стосунків «лікар-пацієнт».
24. Покажіть характер відносин між представниками офіційної медицини і народної медицини.
25. Визначте головні напрямки еволюції медичної субкультури.

26. Охарактеризуйте фактори впливу на розвиток медичної субкультури в контексті трансформації сучасного суспільства.
27. Поясніть зміст і пошуки шляхів вирішення «відкритих» проблем в сучасній медицині.
28. Проаналізуйте становище українських лікарів в умовах переходу від патерналістської моделі медицини до автономної.
29. Охарактеризуйте проблему вибору моделі поведінки лікаря в умовах розвитку нових медичних технологій.
30. Проаналізуйте проблему співвідношення понять «медична послуга» і «медична допомога» в сучасній медицині.

3.3. Контрольні питання

Тема 1.

1. Сутність медичної субкультури як підсистеми професійної субкультури.
2. Зміст понять «цінність», «ідеал», «норма», співвіднесення «ідеального» та «реального» в культурі.
3. Специфіка медичної діяльності, її характер, об'єкт і предмет, цілі та завдання.
4. Колегіальність і корпоративний характер медичної сфери.
5. Символічна атрибутика, стереотипи мислення і поведінки медичних працівників.

Тема 2.

1. Індивідуальний та груповий рівні медичної субкультури.
2. Професіоналізм лікаря як рівень досконалості його професійної діяльності.
3. Поліфункціональний характер медичної субкультури та зміст головних функцій.
4. Система специфічних цінностей і смислів лікарської діяльності як атрибут медичної субкультури.
5. Побудова і підтримка позитивного образу лікаря. Професійний лікарський ідеал.

Тема 3.

1. Світ лікарні в контексті досліджень міського культурного простору.
2. Особливості професійної ініціації лікарів.
3. Аналіз жанрів медичного фольклору.
4. Релігійні вірування і містицизм у лікарській діяльності.
5. Система стосунків «лікар-пацієнт».
6. Стосунки представників офіційної медицини і народної медицини.

Тема 4.

1. Еволюція медичної субкультури.
2. Фактори впливу на динаміку медичної субкультури в контексті трансформації сучасного суспільства.

3. Зміст і пошуки шляхів вирішення «відкритих» проблем в сучасній медицині.
4. Проблема вибору моделі поведінки лікаря в умовах розвитку нових медичних технологій.
5. Проблема співвідношення понять «медична послуга» і «медична допомога» в сучасній медицині.

3.4. Індивідуальні завдання формуються відповідно до контенту наукових конференцій, який щорічно затверджується планом роботи катедри суспільних наук. Специфіка індивідуальних завдань для студентів погоджується з викладачем.

3.5. Правила оскарження оцінки

Якщо студент не задоволений результатами оцінювання його навчальної діяльності і виявив бажання оскаржити оцінку з предмета, він має право звернутися до керівництва катедри та/або декана відповідного факультету з проханням провести повторне оцінювання його знань. Якщо вимоги студента мають під собою підстави, катедрою/деканатом створюється спеціальна комісія для проведення повторного оцінювання.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач надасть на першому практичному занятті.

Під час навчального процесу важливо дотримуватися таких правил:

- повага до колег;
- толерантність до інших та їхнього досвіду;
- сприйнятливості та неупередженості;
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента;
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів;
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі лекційні та семінарські заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді катедри).

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

заборонено:

- їсти (за винятком осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність інших людей;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і коридорах під час занять.

Використання електронних пристроїв

Використання електронних пристроїв у навчальному процесі допускається без обмежень за винятком тих випадків, які можуть перешкодити процедурі об'єктивного оцінювання знань студентів.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами

Проведення навчального процесу здійснюється з урахуванням вимог сучасного українського законодавства відносно осіб з особливими освітніми потребами та регулюється нормативними документами університету.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни

У процесі підготовки до практичних занять студентам необхідно опрацювати матеріали допоміжної літератури. Вітається активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати.

Заохочення та стягнення

Відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу

у ХНМУ» студент може підвищити оцінку за модуль шляхом виконання індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями тощо), що в разі успіху додає до 10 балів як заохочення.

Техніка безпеки

На першому занятті з курсу буде роз`яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Кожен студент і кожна студентка повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі

Про можливі зміни в силабусі буде повідомлено на сторінці катедри офіційного сайту ХНМУ і в катедральній директорії системи MOODLE, а також через відповідний деканат.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Одним з елементів академічної культури, які прищеплює університет, є розуміння студентом недопустимості будь-яких запозичень без належних посилань. Враховуючи це, головним завданням викладачів є формування в студентів навичок самостійної роботи, інтересу до навчання та суспільних цінностей. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Буйських Ю. Життя в клініці: субкультура лікарів в просторі сучасного міста // Матеріали до української етнології : щорічник. Збірник наукових праць. Вип. 10 (13). / [голов. ред. Г. Скрипник] ; НАНУ, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. К., 2011. С. 73-80.
2. Мясоедов А.М. Медицинская субкультура: сущность, структура, концептуальная модель врача : материалы для проведения воспитат., идеол. и информ. работы / Витебск : Витеб. гос. мед. ун-т, 2011. 19 с.
3. Щепанская Т.Б. Антропология профессий // Журнал социологии и социальной антропологии. – 2003. Т. IV. № 1 (21). С. 139-161.
4. Foucault Michel. The Birth of the Clinic. An Archaeology of Medical Perception.

URL:https://monoskop.org/images/9/92/Foucault_Michel_The_Birth_of_the_Clinic_1976.pdf.

Допоміжна

1. Чередникова М.П. Фольклор больничной палаты // Современный городской фольклор. М., 2003. С. 280-282.
2. Ярская-Смирнова Е.Р., Романов П.В. «Скрытое знание» в фольклоре профессиональных групп // Фольклор малых социальных групп: традиции и современность: сб. статей. М., 2008. С. 33-49.
3. Frankl Viktor Emil. Man's search for meaning: an introduction to logotherapy. URL:https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/3403095/mod_resource/content/1/56ViktorFrankl_Mans%20Search.pdf.

6. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Кафедра суспільних наук ХНМУ (з методичними матеріалами)
http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=141%3A2011-05-14-19-10-49&catid=7%3A2011-05-09-09-08&Itemid=27&lang=uk
2. Неформальный сайт скорой помощи <http://www.feldsher.ru>.

7. КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-poglyv-dvsc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx